

Sygn. akt I UK 204/09

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 12 stycznia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Józef Iwulski (przewodniczący)

SSN Teresa Flemming-Kulesza

SSN Roman Kuczyński (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania K. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych

o rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 stycznia 2010 r.,

skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 25 marca 2009 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 16 października 2008 r. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K., oddalił odwołanie K. B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 5 lutego 2008 r., którą odmówiono jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową.

Sąd na podstawie opinii biegłego laryngologa, który rozpoznał u opiniowanej przewlekły zanikowy nieżyt śluzówki gardła, stan po usunięciu migdałków podniebiennych, przewlekły nieżyt śluzówki krtani - dyskretne zmiany przerostowo - obrzękowe fałdów głosowych bez zaburzeń zwarcia fonacyjnego i bez zaburzeń fonacji, ustalił, że wnioskodawczyni nie jest niezdolna do pracy w związku ze stwierdzoną u niej chorobą zawodową. Podzielając powyższą opinię biegłego Sąd pierwszej instancji przyjął, iż występująca u wnioskodawczyni choroba zawodowa w aktualnym stopniu zaawansowania nie powoduje u niej niezdolności do wykonywania pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami. Z tego względu uznał, że nie zostały spełnione warunki konieczne do nabycia spornego świadczenia rentowego, określone w art. 6 ust.1 pkt 6 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. Nr 199, poz. 1673 ze zm.) w związku z art.12 i art.13 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W apelacji od tego wyroku K. B. wniosła o przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową na stałe. Zakwestionowała rzetelność badania przeprowadzonego przez komisję lekarską ZUS. Podniosła, iż do rozstrzygnięcia jej uprawnień rentowych niezbędna jest profesjonalna ocena dolegliwości krtani przez lekarza laryngologa. Z tego powodu, wniosła o ponowne skierowanie jej na specjalistyczne badania lekarskie.

Wyrokiem z dnia 25 marca 2009 r. Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił apelację ubezpieczonej. W ocenie Sądu istotą sporu w niniejszej sprawie była kwestia, czy K. B., urodzona 12 stycznia 1948 r., z zawodu pedagog, ostatnio zatrudniona jako nauczyciel, pobierająca od 1 września 1998 r. do 31 grudnia 2007 r. rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową, nadal jest niezdolna do pracy w rozumieniu przepisu

art. 12 i 13 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) w związku ze stwierdzoną u niej decyzją Państwowego Terenowego Inspektora Sanitarnego z dnia 18 lutego 1992 r. chorobą zawodową: przewlekłym, przerostowym, zapaleniem gardła i krtani pochodzenia zawodowego, od czego w świetle postanowień art. 17 ust.1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. Nr 199, poz. 1673 ze zm.) uzależnione jest jej prawo do spornej renty. Sąd Apelacyjny w całości podzielił poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne, które na podstawie wyczerpującego postępowania dowodowego wykazało, że wnioskodawczyni nie jest osobą niezdolną do pracy w związku ze stwierdzoną u niej chorobą zawodową. Biegły laryngolog uznał, iż występująca u ubezpieczonej choroba zawodowa w aktualnym stopniu zaawansowania nie stanowi istotnego ograniczenia w wykonywaniu pracy zarobkowej zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami. Wbrew zarzutom apelacji, brak jest podstaw do kwestionowania rzetelności opinii sporządzonej na etapie postępowania przed Sądem pierwszej instancji. Stan zdrowia wnioskodawczyni został oceniony przez lekarza o specjalności adekwatnej do stwierdzonej u niej choroby zawodowej. Biegły po przeprowadzonym badaniu, w oparciu o wnikliwą analizę wyników badań specjalistycznych szczegółowo odniósł się do stopnia zaawansowania rozpoznanych schorzeń i związanego z tym stopnia naruszenia sprawności organizmu ubezpieczonej. Uwzględnił również wiek ubezpieczonej, poziom jej wykształcenia, posiadane kwalifikacje zawodowe oraz rodzaj dotychczas wykonywanego zatrudnienia. Mając powyższe na uwadze trafnie Sąd Okręgowy przyjął, iż K. B. obecnie nie jest niezdolna do pracy w związku ze stwierdzoną u niej chorobą zawodową. Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie spełniała ona zatem warunków niezbędnych do przyznania renty z tego tytułu, nie było także potrzeby dopuszczania dowodu z opinii innego biegłego.

Od powyższego orzeczenia ubezpieczona wniosła skargę kasacyjną, w której powołała naruszenie przepisu art. 12 ust. 1 w związku z ust. 2 i 3 ustawy o rentach i emeryturach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z uwagi na wadliwą wykładnię i niezasadne przyjęcie, że stwierdzona u odwołującej choroba zawodowa nie stanowi podstawy do uznania, że jest ona niezdolna do pracy zawodowej oraz

naruszenie art. 217 § 2 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 278 § 1 k.p.c. z uwagi na nieuzasadnioną odmowę powołania przez Sąd biegłego z zakresu foniatrii w celu ustalenia, czy K. B. jest niezdolna do pracy z uwagi na stwierdzoną u niej chorobę zawodową, mając na uwadze okoliczność, że biegły z zakresu laryngologii nie posiadał wiadomości specjalnych w zakresie foniatrii. Mając na uwadze powyższe podstawy kasacyjne wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w całości oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu lub Sądowi Okręgowemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna okazała się uzasadniona, odnośnie do zarzutu naruszenia art. 278 § 1 k.p.c. Przed rozpatrzeniem tego zarzutu należy przypomnieć, że przepis ten stanowi, iż w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych sąd może wezwać jednego lub kilku biegłych w celu zasięgnięcia opinii. Na jego podstawie dowód z opinii biegłego podlega ocenie sądu przy zastosowaniu art. 233 § 1 k.p.c., według właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków. Nie budzi wątpliwości, że w sprawie, której przedmiotem jest prawo do renty z ubezpieczenia społecznego, warunkująca powstanie tego prawa ocena niezdolności do pracy w zakresie wymagającym wiadomości specjalnych musi znaleźć oparcie w dowodzie z opinii biegłych posiadających odpowiednią wiedzę medyczną adekwatną do rodzaju schorzeń ubezpieczonego (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z: 12 kwietnia 2000 r., II UKN 498/99, OSNAP 2001 nr 19, poz. 597; 7 lipca 2005 r., II UK 277/04, OSNP 2006 nr 56, poz. 97 oraz powołane w nim orzecznictwo; z 14 marca 2007, III UK 130/06).

W rozpoznawanej sprawie zarzucane w skardze naruszenie tego przepisu wystąpiło. Sąd Apelacyjny oparł ustalenia faktyczne i ostateczną ocenę prawną na opinii biegłego specjalisty laryngologa – E. F., zgodnej co do tego, że schorzenia odwołującej się nie ograniczają jej zdolności do pracy na stanowisku - nauczyciela, pedagoga. Dochodząc bowiem do wniosku, że ubezpieczona jest zdolna do pracy zgodnej z jej kwalifikacjami, Sąd Apelacyjny nie wyraził innego poglądu niż

wynikający z opinii biegłej w kwestiach faktycznych wymagających wiadomości specjalnych (wiedzy medycznej), w sytuacji gdy ubezpieczona wniosowała o powołanie innych biegłych, a opinia której Sąd dał wiarę nie rozstrzygała podstawowej kwestii, czy ubezpieczona zdolna jest do długotrwałego używania aparatu mowy w związku z wykonywaniem obowiązków nauczyciela. Okoliczność ta istotna była zważywszy na okoliczność, iż ubezpieczona wskazywała na dolegliwości objawiające się uczuciem suchości krtani oraz czasowym zanikiem głosu. Ponadto z przedmiotowej opinii wynika, że w kwestii oceny wydolności głosowej biegła nie przeprowadziła specjalistycznych badań przedmiotowych z zakresu foniatryi lecz zdała się na ocenę innej biegłej sądowej, pomimo braku dokumentacji fotograficznej, zawartej w opinii z dnia 22 lipca 2006 r., która stwierdzała u badanej pełne zwanie fonacyjne, przy istniejących wówczas zmianach przerostowych fałdów.

Dokonanie takiej oceny, zważywszy na wskazane braki stało w kolizji z art. 278 § 1 k.p.c. Należy bowiem stwierdzić, że ocena niezdolności do pracy, w zakresie dotyczącym naruszenia sprawności organizmu i wynikających stąd ograniczeń możliwości wykonywania pracy na podstawie wiadomości specjalnych (opinii biegłego z zakresu medycyny) musi uwzględniać takie elementy, jak zwłaszcza poziom kwalifikacji ubezpieczonego, możliwości zarobkowania w zakresie tych kwalifikacji, możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne (art. 12 ust. 1 i 3 oraz art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm. w związku z art. 278 § 1 k.p.c.). Ocena ta ma charakter prawny, stanowiąc subsumcję stanu faktycznego do norm prawnych i może jej dokonać wyłącznie Sąd na podstawie wyczerpującej opinii biegłego - rozstrzygającej istotne ze względu na kwalifikacje zawodowe i charakter pracy badanej osoby, kwestie natury zdrowotnej (medycznej), co w niniejszej sprawie na skutek wskazanych braków opinii biegłego było niemożliwe.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.